

Szerkesztőség és kiadó hivatal

Hely: SIMONFFY-ház a város-házával szemben

HIRDETMEÉNYEK.

Előfizetési pénzek és a kiadás körüli passzok valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők

Bérmertelen levelek csak ismert kezektől fogadhatók el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen a p o n k é n t, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hozva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre 10 ft — kr
Félévre 5 ft —
Negyedévre 2 ft 50
Egy hónapra 1 ft —

Hirdetési díj:

Öt-hasábsopetisors egyzeri beigtatásáért 5 kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyiltér: 4 hasábsopetisorsért 20 kr.

XI. évfolyam. 1884.

Debreczen. Hétfő, márczius 10.

49. szám.

Készüljünk az önvédelmi harcra.

II.

(T.) Mondom tehát, ha a habaréki sajtó azt hiszi, hogy azt a mit Chorin Ferenc mond, csak egyedül Chorin Ferenc, és nem az ország lakosságának kilenczvenkilenc századrésze mondja, akkor igen nagyon csalódik. És meglehet róla győződve mindenki, hogy azokra a nem mágnás urakra, kik a főrendiek klikkjéhez csatlakoznak, a nemzet nem mint gyermekeire, hanem mint a nép gyermekei ellen a főrendek csatlósáivá szegődött beszélő csövekre fog tekinteni.

Mert hiszen igen, méltóztassanak a főrendi uraknak akezióba lépni, méltóztassanak a nemzettel érintkezni, azt tanulmányozni, a nemzet barátaivá és jó-akaróivá lenni, hát az nem hogy megro-vándó lenne, hanem ellenkezően, üdvös és kívánatos. Mert hiszen ha nem szé-gyenlenék ez elnevezést, hát ők is test-véreink volnának talán — (engedelmet kérünk, ha megsértettük volna őket) — de bizony, ha nem merjük őket azoknak tekinteni, hát nem mi vagyunk az okai, sőt meg vagyunk róla győződve, hogy ugy a választásokon kívül, magok sem igen akarják, hogy testvéreinkül te-kintsük; hanem igenis, hogy urainknak te-kintsük, de olyan nincs!

Lehetnek főrendek, lehetnek gazda-gok és gögösek, urai is lehetnek cselé-deiknek, de a mi uraink nem lehetnek. Mi ismerünk alkotmányos kormányt, de a melynek mi vagyunk urai, s e szerint szerepet cserélni, a kormány befolyását, a pénz hatalmát s az uralkodhatnám le-hetőségét főrendi uraimék kezébe letenni nem akarjuk. Ezt a három fegyvert a mágnás osztály kezében összpontosítani nem akarjuk, mert hát mi maradna ak-

kor nekünk? Mi maradna akkor nekünk, ha azon hatalomhoz, melylyel már is bírnak, s melylyel a nemzet megnyergel-hetőségét s a nemzeti kormány megbukta-tását még így is remélik, hát ha ezen hatalomhoz, még a kormány befolyását és hatalmát is hozzá adnók? Ha így fosztanók meg saját magunk magunkat attól, a mit az alkotmány kezünkbe ad, hogy azt az egész jogot, a nemzetet mo-deren jobbágyokká tenni akarók szép sze-meiért dobjuk oda. Mert oda dobnók. Mert a kormány befolyását és hatalmát ama osztály kezébe adni, annyi lenne, mint az olygarchia önkény uralmát venni nyakukra.

És mert a dolog így áll, és mert a dolog illeten állásánál fogva, a főrendiek-ke szövetkezett pártnak elhagyását Cho-rin Ferenc hazafiúi kötelességének tar-totta, hát ezen kilépésével mindenesetre használt hazájának annyit, hogy a még mindig vakok szemét felnyitotta és re-méltni lehet, hogy azok a választókerü-letek, melyek ha a mérsékelt ellenzékiek-nek hiteitársai valának, de a főrendek szeretőivé lenni nem akarnak, olyan urat, ki magát a főrendi érdekeknek bérbe-adta, nem fognak képviselőül választani.

És hogy a főrendiek szöcsövét kép-viselni akaró többi urak csakugyan e féle bérbeadási szerződésre számíthatnak, tanusítja a „Pesti Napló“ támadása Chorin ellen. Nevezett lap ugyanis kika-czolja Chorint, kérdvén tőle: hogy hát mit nyert vala a pártból való kilépéssel? Hát miniszternek tették? Hát könyörög-nek neki a kormány, hogy lépjen kö-zéjük? Hát hitegetik, hivatgatják? És a többi. Szóval a „P. Napló“-nak még csak eszébe se jut: vajjon hogy lehet a ha-barékot nagyobb anyagi haszon reménye nélkül elhagyni? Vajjon lehet-e a kilé-pésre még más ok is? — Es mintegy

figyelmeztetőleg mondja a még ott ma-radottaknak: Nos? Hát mi lett Cho-rinból? Hát lett belőle valami? Lett belőle miniszter? Lett belőle államtit-kár? Láthatjátok ime, hogy mit nyert vele? Az az, egészen kimondja a „Pesti Napló“ hogy a főrendi uraktól jobb bér-re lehet számítani. Miután pedig az ország vál asztóinak nem az az érdeke, hogy a főrendek szöcsövei minél nagyobb kilá-tásokkal bírhasanak, reméltni lehet, hogy az önzetesebb kerületek vagy utilaput kötnék képviselőik talpai alá, vagy a pártból való kilépésre fogják szólí-tani.

Országgyűlés.

Budapest márcz. 8.

A képviselőház mai ülésének napirendje előtt Boehk Károly szólalt fel személyes kérdésben és sikerrel czáfolá meg és utasítá vissza Lázár Ádámnak a kis üstök kérdésé-ben szóló ellen intézett támadását.

Most a szerzői jogról szóló javaslat némely szakaszára vonatkozó bizottsági je-lentés tárgyalatott, melyben foglalt mó-dosítványokat a ház Teleszky előadó, Mandel, Lázár A., Jókai, Herman Ottó, Literáty és Körösy felszólalásai után elfogadta.

Erre a szeszadó-javaslat is harmad-szori felolvasásban elfogadtattott. Következ-tek ezután a kérvények, melyek székely Elek előadása mellett Madarász József és Szapáry miniszter felszólalása után mindenben a kérvényi bizottság javaslata szerint intéz-tettek el.

Végül Helfy a monarchiának Orosz-országhoz való viszonya, és Lits Fehér-megye alispánjának egy állítólagos vissza-élése iránt intéztek interpellációkat Tisza miniszterhez, kivel az interpellációk közöl-tetni fognak.

Legközelebbi ülés jövő szerdán.

— Ah! és ezt mondaná ő?
— Nézd csak lelkem, erre jó, erre jó, segíts, segíts!

Hátra néztem. Belladonna halásápadt volt, s fél kezével göresösen szorítva kara-mat, a másikkal az országutra mutatott. Első tekintetrel átlátam a veszélyt. Egy nagy ebet láttam épen felénk rohanni, nyomában egy csomó piszkos utcagyermek futott. Ez állapot tekintete borzasztó volt. Menthetlenek-nek látszóttunk, mert oly igen elfoglaltak volt légváraink, hogy csak akkor vettük észre a fenevadat, midőn az tőlünk csak né-hány lépésre volt. — Nem volt tehát vesz-teni való idő, gyorsan a falhoz veztettem Belladonnát, s előre álltam, remegve várva a jövőt; a járda igen keskeny volt, úgy hogy én és Belladonna egészen betöltöttük, morogva, és libegve jött felénk az eb, vé-rborította szemei rám voltak szegezve, s mi-dőn közeledett, fülserőnen vonítani kezdte, nem maradt egyéb hátra, mint öt megriasztva tőlünk elüzni; én tehát haragosan ugortam felé, lábamon ütést érzék. Belladonna sikol-tott. — Az állat ugatott — és én kábultan elestem; egy perc, s ismét talpon valék, de igen szorongó érzelmek közt Belladonna a tal mellett állott és igen halvány volt.

— A kutya, a kutya, meg vagy sértve Belladonna?

— Nem, nem, felelé ő, meg vagyunk mentve, és rámutata a tovafele ebre; de ön meg van sebesítve, folytatá ő.

— Nem, lábam egy kissé, mondám lete-kintve. Boldog Isten a czipóm! a helyett hogy a kutyát rugtam volna meg, egy he-gyes kőbe ütöttem s jobb czipóm porrá lett, azelőtt csak hasadt volt, de most sehogy sem nézett már ki.

A talp elrepült, egyrésze csüngött csak sarkamon, a felbőr pedig keresztül-kasul szaggatva; — nem hiszem hogy a legelső bűvész is elhithette volna valakivel, hogy ezek czipók.

Mit tegyek? monék szomoruan tekintve a maradványokra, úgy csak végig nem me-

Lugossy József temetése.

Debreczen 1884. márczius 9.

Ma egy hete Sárospatak és híres kolle-giuma gyászolt és kísért ki a hosszú nyu-galomra egyik leghívebb és legnagyobb hí-ának kibűlt tetemét; és most a magyar pro-stantizmus másik anyaiskolájának, a deb-reczeninek is hasonló szomorú kötelességet kellett teljesítenie. Ma folyt le Lu g o s s y J ó z s e f nek, a debreczeni főiskola nyu-galmazott tanára — s a magyar tudományos akadémia tagjának végtiszességétéle. A megboldogultnak tanártársai, az ifjúság, a város művelt közönsége mélyen érezte a roppant veszteséget, mely a nagytudomány agg férfinak elhunytában kollégiumunkat egy-házunkat, hazánkat, a tudomány világot érte és nagyszámú megjelenéssel fejezte ki az általános gyászt.

A temetési szertartás Joó István tanítóképezdei igazgató tanár házában, hol Lugossy József is lakott és ravatala felál-lítva volt, vette kezdetét délután 3 órakor. Az egyszerű koporsót szebbnél-szebb koszorúk halmaza lepte el, melyeknek selyem sza-lagjain a következő feliratokat találtuk: „Szab. kir. Felső Bánya városa és ev. ref. egyház közlése — a tudomány nagy férfának Felső Bánya szülöttjének“ „Juli-ánna — testvérjének.“ „Hálás tanítvá-nyai — felejtethetetlen tanárunknak.“ „Sze-rerető nagybátyjának Joó Ist-vánné.“ „A debreczenitánárok — kartársuknak.“ „A z a k a d é m i a h a l - g a t ó i Lu g o s s y J ó z s e f nek.“

A ravatal két oldalán a rokonok fog-laltak helyett; ott láttuk továbbá Budenz József és Szilády Áron Lugossy egykori tanítványát, mint az Akadémia küldöttét; a helybeli ref. egyház lelkeszeit, a főiskola ta-nárait; számosan jelentek meg a városi fő-reáliskola, a kereskedelmi és gazdasági tan-ítézet tanárai és a ref. iskolák tanítói kö-zül; ott voltak: Dégenfeld József gr. főispán, Laky Lajos városi tanácsnok, Simonffy Sámuel kir. tanácsos, Tóth Mór kir. ügyész, Végh Gyula alkapitány, Kiss Károly városi levéltárnok, Gróf Vay Dániel, Szűcs István törvényszéki bíró, Tó-völgyi Titusz, stb. ezeken kívül nagy-számú közönség töltötte meg a gyászos ud-vart, hol a főiskolai énekkar el-

hettek az utcán! Lakásom legalább is fél mérföldre van innen; most legjobb alkalman van lábaimat összezuzni, azután a kinek tet-szik haza czipelhet.

— Mit csináljak Belladonna?

De szintén szégyellem mondani, Bella-donna a helyett, hogy sajnálna, kinevetett (hiába néz úgy rám, kedvesem, ez igaz) igen, kinevetett, én pedig kíváncsi hangon kérde-zem újra.

— Mit csináljak Belladonna?

— Mindjárt megmondom mit tegyen, nemes lovag; mondá ő, mihelyt a nevetéstől szóhoz juthatott; de tökéletesen tanácsaim szerint kell cselekednie; a mi házunk, a mint tudja, nem messze innen a sarkon fek-szik, nagynémém mintegy 5 mértföldnyire látogatába van testvérénél, s holnap jó csak haza, atyám 7 órakor jó meg a hivatalból, addig besötétedik, s ha ön nálunk marad fél hétig akkor bátran mehet a homályban ha-zafelé, — úgy hiszem csak meg nem unja velem öt óra hosszat mulatni, nemes lovag!

— Ezer köszönet, édes Belladonna, de hátha atyja haza jön?

— Ah! ügyei mindig elfoglalják 7 óráig, söt némelykor tovább is.

— Ah! Belladonna. mondám én midőn a háza bementünk, megvallom, hogy szeret-nék egy pár olyan piros hajtású csizmát, mi-lyenről csak nem rég álmodozánk.

— Hm! Ha hét órakor teljesül-e vágyad, nem bánom, de addig csak maradj úgy miut vagy, mert különben...

— Mert különben, elmennek tán? Ekkor valaki olyan vakmerő volt, hogy megcsókolt valakit, de ki volt az a két valaki, azt nem mondom meg.

Ez az öt óra rettenetes ha ma r mult.

Az egészben a legkülönösebb az, hogy nem tudom mit tettünk ez öt óra alatt. — Arra emlékszem, hogy Belladonnának, kis kezét kezembe téve eszegettünk, mit mit nem, mai napig sem tudom. Arra is emlékszem,

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Belladonna.

(Angol beszély.)

(Vége.)

— Kedvesem, mondá Belladonna egy reg-geli sétánk alkalmával, hiszen czipőj bor-zasztó rozszak, miért nem huz másikat? Es e szavak alatt olyan, pénzügyeim állásáról mitem tudó tekintetet vetett reám, hogy lehe-tetlen volt nehezelnem.

— Ön elfelejté Belladonna, hogy a czi-pőt pénzért veszik?

— Oh, bocsánat! — szólott megszorítva kezemet — arra nem is gondoltam, de hisz itt czipésem, szóló mintegy hirteleni gon-dolattól megragadtatva, miért nem megy el hozzám?

— Ha ön Pliguriet gondolja jó Bella-donnám, akkor ismét egy bizonyos dologra kell figyelmeztetnem önt; ő csak hölgyeknek varr topánt, s alig hiszem, hogy jól összhang-zanak a vén kabát és az új csinos hölgy-czipő.

— Arra sem gondoltam, felelé moso-lyogva; oh ha most atyám egy kis pénzt adna! De ő abban a hitben van, hogy ne-kem arra nincs szükségem, kérné pedig szé-gyellek.

— Ejnye gyermek! hát azt gondolja, hogy én elvinném kegyedtől a pénzt? Nem, ennyre még nem mentünk, hiszen van ki-látásom arra az örökségre, melyet — itt megakadtam, — a szegény Belladonna, ér-zékeny szerelme daczára sem tarthatott vissza egy könnyű mosolyt, örökös kilátá-saim felett.

— No jó, ne vess csak, Belladonna, nem haragszom, hanem mindenesetre várhatom az örökséget; de ha akarod, többet ezt a dol-got előttem nem említem.

Tudod, nekem van egy nagybátyám Starr Jakab, ennek van tíz millió dollárja,

s nekem előzertem van, halála után e pénzből rám szép összeg jutand. Hathónap-nal ezelőtt irtam neki, de még nem nyertem választ. Ó nagyon agg, hátha meghalt! Jaj Belladonna, be jó volna így egyszerre meg-gazdagodni. Akkor futnánk ám még a papá-hoz! — de nem — először a czipészhez, s vennék magamnak szép, finom czipőt. Ugy-e szép lenne, Belladonnám?

— Igen! aztán elmennék a legjobb szabóhoz, s aztán vennék pompás ruhát — úgy hiszem a kék szín, ezüst piros szegély-lyel nekéd igen jól állana kedvesem!

— Ah, kinevetés! nem tesz semmit; az-után szép lovakat, kocsit vennék, — de ne-kem, megmondom előre, fedett kocsit nem kell, — végig hajtának a fűtezákon, s a papa háza előtt megállanánk, s a mint a zörgő jármű megállapodnék, az öreg ur ki-nézne az ablakon, hogy tudja meg mi az?

— És jó Isten! hogy elbámulna, látván az ő Belladonnáját egy nagy, fényes ur mellett.

— Belladonna!
— Egy előkelő idegen oldalánál.
— Hadd el, Belladonna, már ez sok.
— Kinek olyan szép fekete bajusza van.
— És piros hajtású kabátja!

— A papa természetesen először ha-ragudnék, és átkozódva rohanna ki az ajtón.
— Es azután?
— Es azután ön kilépne a kocsiból, s jó választott szavakkal előadná neki a dolgot, s megvallaná, hogy egész a szórakozásig szeret.

— Szórakozásig? Ez új de szerintem jó szó?

— Ugyan ne szakítson hát félbe. u ram, — tehát, hogy egész a szórakozásig szeret, — s megkérdne végre; hogy legfőbb kincsét átadná annak, ki ezt többre becsülné, mint — mint a Hesperidák drágaságait?

— Jó hasonlat! Es mit szólna a papa?
— Ah! ő mosolyogva, megragadná ön-nek kezét és felém fordulva mondaná; Ah! hát e leány nál már nincsenek otthon?

zengvén: „Ez az élet...“ kezdetű szép gyászéneket, megindult a közönség a nagytemplom felé. Az uton tanárok és akadémiai hallgatók vitték felváltva a koporsót. A ropant terjedelmű templom egészen megtelt közönséggel.

A mint elhangzott az énekharajkairól: „A fájdalom éles nyilai...“ R é v é s z B á l i n t püspök lépett a szószékbe és mondott közönség megindító gyönyörű imát. Az ősz főpap látható meghatottsággal bucsuzott el a drága halottól. Az egyszerűségben is szép templomi szertartást az énekharajkairól: „El el e föld hatáiról“ énekkel. Ezután megindult a menet a czepléd utcai temetőbe. Elöl mentek a főiskolai kántus tagjai a tanító képezde éneklő diákjai; utánuk haladt a gyászkoos, mely után a koporsót ez alkalommal is tanárok és akadémiai hallgatók emelték felváltva; azután a tanárok, tanulók és a nagy közönség következtek, végül haladt a hosszú kocsisor. A nyílt sír felett, melyet R é v é s z Imre és V e c s e y József bölcseszettanár sirja szomszédjába ástak, Balogh Ferenc hittanár tartott a tanárok megbízásából szép bucsubeszédet, melyet egész terjedelmében itt közlünk:

A kollegium tanárkara nem válhatik el bucsú és emlékszó nélkül legrégibb tisztartástól, karának díszétől, a tanítást fényétől. Itt tanult ő Péczely és Kerekes tanárok fénykorában, az 1830-as években, midőn magyar szövegeket (1833 óta) a tanszékek; ide tért vissza mint a magyar nyelv és irodalom tanára 1845-ben, legfőbb kincsévé tette a kollegiumot, ezért lett ő is a kollegium kincsévé.

M i n t a n á r lelkesülni tudott a magyar nemzeti nyelv kincsnek kristály tömege és legparányibb arany pora iránt, hon szelme láva hevével gyúlt és hevült az, a ki közelébe jött. Mellőzve egyéb tantárgyakban is érdekeltő vonásait, magyar nyelv és irodalmi előadását emeljük ki. Tanszékeiben demostheneszi erővel ragadta magával hallgatóit s érezette velők a bámulat és bübbácsolás hatása alatt a tudomány fényes hatalmát. Kivált „az 50-es évek zordon sötét s derűs kilátásokra parányi nyílásokat sejtető korszakban a nemzeti irodalom, nyelv nagy hatása ékes apostoloként világolt ő s a fény, mit hallgatói lelkébe vetett, jótékony valas olthatatlanul világoland azok lelkében éltök fogytáig. A legborultabb korszakban derengett, derített, az ifjúságot szomjassá tette a tudomány iránt s a jobb kor, jobb jövő derüjét éreztette velők“ (Evangéliumi Protestans Lap, 1877. év, 160. l.) Róla beszélt az ifjúság, dejes hatása előadásairól regélt szülei, baráti körökben, helyben és vidéken, egyes leczkíról, ő s dalok iratásáról stb.

A német iga külkényszere alatt 1852/3 ban új alakuláson ment át a főiskola bucsuzása, a magyar irodalom az akadémiai tanszaktól elkülönítettett, Lugossy felváltta és héber nyelv tanítását vette át. Mi, kik akkor hallgattuk őt, kivált Alkatesz tragaedia irodalmi fejtegetését, szívtük szép lelke egész báját, mint balzsamos ligetek illatárját, alig vártuk, hogy a 2-ik lakóhelyéből, a nagy könyvtárból szokásos gyors lépteivel a szószékben teremjen, a figyelmeztetők halk esendjében elfeledtük, hogy az időnek szárnya van. Az országos ébredés tavaszi ünnepén ő rendezte (1859) a könyvtárban a Kazinczy ünnepélyt, ő ki minden nyilvánosságot került, kilepve rejtekből, maga állt a zöld asztalka mellé és soha nem tapasztalt erélyvel szólt az irodalom és nyelv apostolának jelentőségéről, sőt elment a kollegium képviselőletében a s. pataki főiskola 3 százados

öröm ünnepére (1860). Munkássága tetőpontján 1861-ben szelhűdési roham dobantá le tanszékeiben, benuktan kenyszerült nyugalmába vonulni szülőföldre szép vidékére, szerető testvérei karjaiba. Elnémult s mi elvesztettük őt.

Mit tett 15 évi távollét alatt? Mindig tanult, a világ nyelvek bányájának mélyéig akart hatolni, a Ganges partjai felé fordítván lelki szemét, a szanszkrit nyelv labirintjába szállt le, muzeumba Európá könyvtárcsairól begyűjté az ő s nyelv kincseit, egy új nyelv birodalmának urává tette magát, s a nyert üdülés után visszavagyott Mekká-jába Debreczenbe, mint a tudomány brámiá hattyudalát kelet ő s nyelvészeteinek költészetében zengeni el. Távolléte alatt részben megújult és egykori tanítványaival szaporodott tanárok ő s vezérével a püspökkel, örömmel halotta ő t viszont, külön szobát nyert rendelkezésére, melyet szinzig töltött gazdag könyvtára egy részével, ez lett czeplájára, kápolnája s önkényt vállalkozott néhány hallgatói számára sajátos tanterme. Egy „tümenényszerű“ azóta elhalt tanítványa (Sörös Vilmos az ő n megbízásom folytán) gyorsírással fogta fel az ő s tanár ajkairól elreppent első szavakat, 1877 április 26, mikor első előadását tartotta a hasonlított nyelvészet alapjairól a szanszkrit nyelvből, ekkor szövege meg először a kollegium falai közt India ő s nyelve. Azoa kérdést veté Lugossy fel: mi ért hozta visszajövetelével ez áldozatot? Elérkeznyedve így felelt rá: „Hazám, nemzetem, felekeztem, általában a nemes és tudnivaló ifjúságnak jövője fekszik mélyen lelkemben“.

Ez kifejezi élete feladatát is. Azóta az arab, persa és ő ind nyelveket tanította, kivált a persa nyelvben mutatott fel maradandó vívmányt egy ajkán esüggő jeles ifjában. Kétszer volt külföldön, 1840-ben Berlinben, hol egy csillagász sirján fogalmazta és tervelte az ő smagyar csillagászmét és agg korában 1877 (július) a „Presbiteri szövetség“ edinburghi nagygyűlésén, ekkor sajátos ifjú lelkesedéssel, mondatom izgatottsággal merészülé lett átmenni fél Európán, a tengeren, szivni Skótiá vallásos legét, s visszaférteben Londonban időzött, hogy ott a Themse partjára átszállított indiai irodalmat saját szemével a szak könyvtárak boltjaiban szemlélje s ismét új könyvekkel szaporítsa e téren gazdag könyvtárát. Szerencsés voltam folytonos kíséretében bámolni mily mezőn csatognak a tudomány agg sasának szárnyai; egy magyarul irandó szanszkrit nyelvtan alkotásán emésztődtek gondolatai, lelke tárházában tervek halmaza feküdt időmuló alakban, melyek valóságához két élet is kellett volna. A tudomány tengerén belevébebb evezett, sziget és part nem érő küzdelemben merült el, hogy a nagy Origenes találó rajza szerint, a földön kezdett s m e r e t k é p e t a tulvilág hajlékaiban végezze be. E tanév elején szembetűnően roskadozott testi erője, mignem mint szélid csillagfény esendesen kialudt a tavasz virágának megérkezte előtt. Vele az egyetem tanári végzettségű régibb szabású tanárok jellegzetes alakja távozott el, a kollegium tanári kara kiemelkedő nagyságaihoz — minők voltak a 17-ik században Komáromi Csipkés György, Mártonfalvi, a mult században Maróti és és Sinai hatásban buvárlatban hasonló, a jövő századra is átvilágító érdemmel. Méltán foglalhatott volna Európa első egyetemén helyet... de ami kisebb, szűkebb világunkkal meg volt ő elégedve. Tanult, tanított s eltűnt, mint egy meteor.

*) Lásd első előadása leírását: „Evangy. Prot. Lap“ 1877 év 160 l. V Perenti név Sörös Vilmosé.

hogy szépen kértem Belladonnát, kölcsönözzen egy pár cipőt.

Igy ültünk tehát, s természetesen határidőnket is elfelejtők, midőn egyszer férfiszimák kopogása hallatott, Belladonna elfojtott kiáltást hallatott, — mert agyját hallá jönni.

Nem minden embernek van annyi bátorsága, hogy menjen a veszély elé. Jó cipőkkel csak szembe álltam volna papával, de így — megvallom, hogy az atyai csizmakopogás hangjainál — bátorságom majd feltopánkamba szaladt. — A szegény Belladonna halványlilommá vált; szorongó várakozásban nézett a szobában körül, mintha azt várná, — (a mint a szép mesékben olvasta) hogy a falak megnyulnak és elrejtik a nemes lovagot, míg a vész elvonul. — De Belladonna kérő tekintetere sem mozdult meg a fal, sem valami rejtekből nem mutatkozott, s így nem volt egyéb hátra, mint az ablakmelyedésbe a nehéz függönyök alá menekülni, ezt meg is tettem s félre húzván a függönyöket, a szobában pokoli sötétség lett.

— Miért van oly sötét a szobában Belladonnám? hallám a másik perczben a belépő atyától (magas feszes tartású gentlemán) kérdeni; s midőn az öreg az engem rejtő ablak felé irányzó lépteit, gondolom, hogy odaadtam volna tíz évet életemből egy pár csizmaért.

— Oh! papa, papa, kiáltá remegve Belladonna, ne huzd félre a függönyöket ugy faj a szemem!

— Hm! ez különös, születésed óta még nem tudom, hogy fájt volna a szemed, hisz ha baj van dr. Hartwig urért küldök.

— Na hiszen nem olyan nagyon fájt, de tudja papa, hogy, hogy — s a szegény Belladonna akadozott, újra beszélt s újra

megállott — utoljára pedig könnyekben tört ki.

— Ah! mi az gyermek, te sirsz? jer na nézzük meg — és közelebb jött az ablakhoz, most ugy hívem, elé kell ugranom, a gondolatot tett követé, én a papa előtt álltam.

Soha sem láttam mégesebb embert, mint ezen öreg gentlemán; halvány lett, ajkai reszkettek, s illetén szavakra nyilatkozott:

— Mit keres ön itt uram? ezüst kanalamat, vagy leányomat?

En mitem feleltem hanem határozott léptekkel menék a zokogó Belladonnához s mondam neki kezét megragadva: Belladonna beszéljek?

— Oh! kedvesem, zokogó ő, tégy, beszélj a mit tetszik, de én meghalok!

— Eressze ön tüstént el leányom kezét, szemtelen, vagy kidobom az ablakon, hogy szerzte széllyel szakad! dörgé az öreg.

— De uram, csak egy szó.

— Semmit, semmit, ki ön? mit akar itt? Belladonna, azért hozád ide e csacsogót, hogy szivemet megtörd?

— Biztosítom uram, hogy én.

— Eh mit — ön távollétem alatt mint egy tolvaj jó házámba, leányomnak szerelmi vallomásokat tesz, fejté mindenfélével elbolondítja; s végre még azt hiszi, hogy engem is rászédhet! nem ugy hé, jött ment!

Hol vannak csizmái?

Mindenre inkább feleltem volna mint erre.

Itt megállapodtam tökéletesen leveretve fél csizmaságom tudatáról. — Valóban, barátom, életemben még ugy nem szégyeltem magam mint akkor.

Tanítványaira hatása rendkívüli volt, azoknak tanszéken kívül is gondozója, kalauza jóakarója maradt; akiben költői ért, bármi legkisebb tehetséget, buvár hajlamát vagy a könyvtárban órákig beszélt vele, ilyenkor soha sem sajnálta különben drága idejét; a jelesbék forrtak is hozzá, minden társalgásával, erősíté, nemesíté fokozta őket; ha egy két tanítványában felkelté az olthatatlan távágyat, feltűzte annak vállára a haladás szárnnyait: öröme nagy vala... ily kiváló kedvező és nagytrórtó tanítványa volt 1856 —58-ban Sziládi Áron. Nem is szűnt a tanítványok rajongó lelkesedése iránta. Szívén hordta az egész tanulósg fejlesztését. Mint főiskolai senior 1837-ben (nov. 11) a tanulók olvasó társaságát életre segéte, a német iga némitó korában 1851 (jun. 25) megint életre kelté azt, s annak kebeléből virágoztak fel az önképző egyesületek, tehetséges ifjak, kis legiója az ő hatásának közvetlen és közvetett kigugarszásként (Sziládi Áron, Kovács Gyula, Zsutai, Szana Tamás, Bihari Péter s mások.)

M i n t u d ó s a magyar Akadémia rendes tagja, egészen sajátos tünemény volt ő. Széles alapon, mint a pyramis, — emelte tudományának tornyát. Nyugot és kelet nyelveinek ismeretében oly mesze és szélesen vonult be, mint a kollegium 3 százados multjában előtte senki. Hellász és Róma, a héber és arab, a persa és ind, a német és franciaia, az angol és magyar szép irodalmi gyöngyeit élvezte és élvezteté. A szépsézet, műítészet és nyelvölészetet mezején otthonát találta. Maga is költői szellem, néha titkosan zendité lantját, kivált az eszme tömörítő műfajban (Toldy és Révész halálára írt epigrammjai stb.) Mint hü protestans, a történet megírására 1877-ben „ezer munkás kéz“ dolgozásáért esdett. Ő s nemzeti történetünk a nyelv szó kincseiben, a geniusz hangleleiben, a népmeséiben, regeiben, képzelmek-járáisában, a csilagnevekben nyelvölészetileg kereste, értelemzte.

Főszenevélye volt a szellemvilág néma hadseregébe, a könyvek phalánzába merülni, a tudós lelkek fényének e földi tejtuján haladni. Könyvészetit ismerete óriási, kimeríthetlen. Örakulum volt ő, felé fordulhatott a félország, adta felvilágosításait a félország-nak. Könyvekre áldozta vagyona, jövedelme tetemes részét; magán könyvtára a legrikább és gazdagabb gyűjtemény; egyes szakágak teljes kiegészítése — minő p. o. a magyar biblia irodalma — szerződésny kedvezése volt. A debreczeni a n y a k ő n y v t á r ő r e és felügyelője lévén két évtizeden át, annak leglelküsemertesebb gondozója, bővíttője, kiegészítője, jötevője és több ezer kötettel gazdagítója volt... áldott nyomait mindenha őrendi halhatatlanítva a mi könyvtárunk. Irt számos és nyomos értekezéseket, de nagyobb szabású művet nem adott ki, mindig újabb anyagra bukkant s vissza rendülni látszott bármit hiányosan adni ki. Egyelőre még nem mondható mennyi műve és meddig van készen. Inkább bányászhoz hasonlított, ki garmadba szedi a bérz kincseit, mint diszövőshöz, ki egy darabóllimitja ékszerait. Tulságos szerénysege, a nyilvános feltűnés kerülsé, tartották vissza őt. Ha birta volna a feldolgozás és gyors eselekvés szerencsés művészetét, omlottak volna töle a kötetek, e tekintetben nem Bod Péter, hanem Sinai hajlamával birt. Magány kedvelő és felszívó természet volt, tanszékén szerette csak a sugárzást, s itt pazarul szórta azt.

Mint ember a legnemesebb tisztá és puritán jellem, önzetlen, igénytelen, szellemi fölényét soha nem éreztette; gyöngéd finom, mint egy leányzó, mintha neki semmi érdeme

sem volna, a mások érdemét méltatta, becsülte, a magáét nagyító iveren sem akarta látni. Tisztársait igazán becsülte és tisztelte. Családot nem alkotott, széles terjedésű rokonai szép koszorújában gyönyörködött, tudományának s ez iskolának szentelte drága életét.

Végnapjaiban, ereje hanyatlásának éreztében az egykori látnokot a poltikai új alakulás némely tényei leverőleg érezték s bizonyos csüggedés lenge köde szállta meg lelkét; de jól esett, ha a vita hevében tanítványai vagy az ifjú nemzedék embere, derültebb optimizmussal csáfoltgatták Cartéz-féle kételyeit, aggályait. Nemzetet és egyháza jövőjeért remegett.

Fogadd nemes bajtárs! a halál birodalmának szomorú küszöbén szerető és tisztelő felelőtől végbucunkat Debreczen történelmi emlékü nagy nekropolisában (halottak városa) a Méliusok, Kálmáncaiak, Komáromi Csipkések porai közt fogsz nyugodni. Ah! mért oly szegény az emberi ajk, hogy csak esendes nyugtot kívánhat neked, ki éltedben a nyugalmat nem ösmeréd, az éjekeket is átjárásztad. Ah! mért oly koldus a szerető sziv hogy csak egy bus „Isten veled“ -et sőhajt-hat utánad, de vissza nem ölelhet, vissza nem tarthat. Nem vagy te itt egészen eltemetve, tanítványaid szivében is rejtezkedel, a magyar irodalom tudományos Pantheonában is feltalálható, a kollegium könyvtárában is őriztetel, tisztársaid lelkében is hordoztatol. Szép lelketed, mely szellemajkaival itt a földön kezdte inni a tudás fogyhatlan tápláló cseppjeit, emelje fel a minden tudás Istene az örökké valóság hazájába. E kollegium egyik antik koronája, mely az egész országra is fényt vetett, veled a sirba tétetik. Legyen emlékeztető és hatásod áldott!

Balogh Ferenc hatásos beszéde után

Szilády Áron k. kun halasi ref. lelkész állott elé s ugy is mint az Akadémia küldötté, s ugy is mint Lugossy tanítványa mondott a sír felett remek rögtönzött bucsu beszédet, melynek minden gondolata, minden szava szivből jött, az őszinte fájdalom közvetlen hangja szóllott abban, s alig maradt szem szárazan. Mi az emlékeztetőből csak felelte igen halvány és életlen képét közölhetjük e beszédnek az ide esatolt néhány mondatban: A magyar tudományos Akadémia is — ugymond a szónok — letesz egy ciprus galylat Lugossy sirjára. Nem szokása ugyan, kivált vidéki tagjának temetésén magát képviselnetni; de most éri, hogy itt kivétel kell tennie. Mert a pótolhatatlan veszteség nem csupán a debreczeni főiskoláé és reform. egyházé, hanem az egész országé, az Akadémiaé is. Azért a fájdalom felét átveszi az Akadémia. Az elnyomatás keserves időszakában az Akadémia volt a tranquilla potestásnak menhelye s ez küldé ki a hazába szerte a tudomány apostolait, így szólván, mint a szent hajdanokban az ldevezitő: „Elnemvén, tegyetek tanítványokká minden nepet!“ így jött apostolul Debreczenbe Lugossy. Itt munkálkodott ő fáradhatlanul; a néma éjszakákban, melyek viraszatásainak tanu valának hasztalan égett volna mécese olaja, ha folytonosan növekvő erőként a kiolthatlan tudományoszomj, mely eszelekvéset, és honzerelme nem járult volna ahoz, mely az egész hazának világolt. Kik nyomdokait akarják követni, őh hogyan tölthetik be hézagos munkával az utána maradt nagy hézagot?! Vajha a magyar ifjúság minden tagja, miként ő egykor idegen földön, idegen tudós sirja felett erős fogadást tett, itt az ő honi földben nyugovó hamvai felett esküvel köteleznék magat a komoly munkára,

rikai, mely részéből az egyesült államoknak?

— Uj-yorki.

— Van önnek ott egy nagybátyja?

— Igen, Mr. Starr Jakab. Tán irt nekem? és szivem ajkaimra szöküött, midőn látám, hogy egy levelet von elé.

— Igen itt van egy levél, im vegye, de Mr. Sydale, ezt nem nagybátyja írta, hanem az ő ügyésze irt nekem. Tudatom ümel, hogy nagybátyja meghalt. De könyvitse meg e hir feletti bánatát az, hogy ön 90,000 dollár évi jövedelem örökésévé tétetett, s ügye rendezésére hivatalunk bizatott meg. Mr. Sydale, minden perczben fölveheti első évi illetékét.

— Uram, mondam én, be sem névra az öreg szavait, nem lenne oly szives nekem 50 frankot kölcsönözni.

— Szivesem Mr. Sydale, s ő mosglyogva vontá elé tárczáját. Előbbi viseletem miatt Mr. Sydale, nem akarom magamat menteni, folytatá a pénz átnyujtva, önnek minden esetre nem volt igaza, mindent megérdemelt de ha ma nálunk akar vacsorálni, iparkodni fogok mindent elfeledhetni, ugy hiszem, tévé hozzá moslyogva. Belladonna is iparkodni fog.

Néhány köszöntő szót rebegtem, s elfogadám a meghívást. Azután kirohantam a házból, s öt percz mulva a legkönynyebb pár cipővel tértem vissza.

— És bizonyosan tudja ön, szólá közbe Belladonna, hogy piros hajtsuak voltak topánjai?

— Fölöslegesnek tartom az elbeszélés végét is kérdeni, monda barátom, kiégett szivarát eldobva.

Egy csókot édes nóm? Belladonna!

a nemzeti mulatára.

A hivatal badd szólnon a mulva jött Dehmit a jó tanár szorihattak be hamvedre be az elköltözött n nál is érezni gyunk. Foglalagai közt azt ban megilleti. A már alig tudta ten veled. A a koporsót elt

A debr. t

A debrecz e. tartotta köz nácstermében, deklódése mille alatt. Megjelen kik összesen 1 beterjesztett és sul sűtetett, s érdekes adatok

A b e t e é lentékenyen kö rdotak; váltók 64.486 frt 90 l

Az izlet előző évit 7570 izlet eredmény mutat, mihez fenhagvott 120 áll 64.065 frt

A közgy évi zárszámadá felmentette. A sára nézve a kedett: 1. a ré részvényesekne tartaléktökehez dijalahoz 990 tósára 2009 frt háza 12.750 frt. hivatalnokok j fordítandó 745 sek közt kiosz szükségleteire — E szerint a kamat és osz 60 frt jár ul 10 tól az intze

A fent em jótékony czelek

A ref. isp iskoláztatási a nak, a helyb. 1 frt; a városi k kertnek, a kert a tüzoltó egye sulatnak, a páj irt. A cath. isp háznak. a ref. tének, a jogt nek, a gazdas a kereskedelmi tének, a n-beesh az izr. kórház a honvéd teme Széchenyi egy metkezési egy gyei magarsá — végül a he gény tanulókn

A közgy annak élen áll zökönyvi kösz

— A „d

a volt debrecz folytatása, te mint ilyen ala kamara helyis után az érde mal — hatvan zett joglytol tek üdvözlése kir. tanácsos, azonban mint let elnöke —

lést, a toll ve mint ügyvéd Aztán kitiütés ul az alakulás tése után a Debreczeni jog gulag kimonda adattak a szá lásának eredm kéül T ő t h A kir. törvényssz Imre ügyvéd K á l m á n c z e r Kovács

Mig az uj eli atok a válasz zatok, melyne lasztmányi tag Mihály, Ferer Mór, Dr. Ko Dr. S c h e e r tal, S i m o n f roly és T a k megérkezett el

a nemzeti művelődés és tudomány szolgálata.
A hivatalos kötelesség meg van téve, hadd szóljon a tanítvány is, ki huszonöt év múlva jött Debreczenbe. Be kellett teljesülni mit a jó tanár egykor írt levelében, ha nem sorozhatlak benneteket kebeleimre, legalább hamvedremre bora'jatok. Isten legyen igazalmas az elköltözött nagy férfiaknak, kik koporsójánál is érezni lehet, hogy „por és hamu vagyunk.“ Foglalja el a magyar dicsőség eszlagai közt azt a helyet, mely őt legmáltóbban megilleti. A megindult, zokogó szónok már alig tudta kimondani: „Isten veled! Isten veled.“ A kántusnak még egy éneke és a koporsó elédé a föld.

A debr. takarékpénztár közgyűlése.

Debreczen márcz. 10.

A debreczeni takarékpénztár tegnap d. e. tartotta közgyűlését a városháza nagyteremben, a részvényesek nem nagy érdeklődéssel mellett Sápú Sámuel ur elnökölte. Megjelent mindössze 24 részvényes, a kik összesen 163 szavazatot képviseltek. A betérjesség évi jelentés örömdetes tudomással vétezt, s abból közöljük a következő érdekes adatokat:

A betétek a múlt 1883-ik évben jelentékenyen körülbelül 100,000 frttal szaporodtak; váltókba fordított összeg több volt 64,486 frt 90 krral mint a megelőző évben.

Az üzlet eredménye túlhaladja a megelőző évi 7570 frt 65 krral. — Az 1883 évi üzlet eredménye 62,865 frt 33 k nyereséget mutat, mihez hozzátudva a megelőző évről fennhagyott 1200 frt jelenleg rendelkezésre áll 64,065 frt 33 k.

A közgyűlés az igazgatóságot az 1883. évi zárszámadásra nézve a felelet terhe alól felmentette. A nyereségnek mikénti felosztására nézve a közgyűlés következőleg intézkedett: I. a részvénytöke 6% os kamattal a részvényeseknek kiadandó ez: 7200 frt; a tartaléktökéhez esatoltatik 6480 frt; a nyugdíjalaphoz 990 frt; a nyugdíjalap gyarapítására 2009 frt 97 k a rendkívüli tartalékhoz 12,750 frt; igazgatósági jutalék 1500 frt; hivatalnokok jutaléka 1,100 frt; adakozásra fordítandó 745 frt; osztalék a részvényesek közt kiosztandó 28,800 frt. Az 1884. év szükségleteire fennhagyatik 2,490 frt 36 k. — E szerint minden egyes részvény után kamat és osztalékra együttesen 60 frt jár; a mely összeg f. év mártius 10 tól az intézet pénztáránál felvehető.

A fent említett adakozások következő jótékony célokra fordíthatnak:

A ref. iskoláért számára; a ref. ingyen iskoláztatási alapjára; a helybeli ipariskolának, a helyb. kereskedelmi iskolának, 50—50 frt; a városi kórháznak, a Fröbel gyermek kertnek, a kertészeti egyletnek, a zenedének, a tűzoltó egyletnek, a temesvári magyar társulatnak, a pápai ref. kollégiumnak 25—25 frt. A cath. iskoláért, a keresk. kórháznak, a ref. hittanhallgatók segélyegyletének, a jogtanhallgatók segély egyletének, a gazdasági hallg. segély egyletének a kereskedelmi ifjak, az iparos ifjak egyesületének, a becskeréki ref. egyháznak 20—20 frt, az izr. kórháznak, a nyomdászok egyletének, a honvéd temetkezési egyletnek, a szathmári Széchényi egyletnek, a budapesti honvéd temetkezési egyletnek 10—10 frt; a sárosmezei magyarságot terjesztő egyletnek 30 frt; — végül a helyb. ref. collegiumban a szegény tanulóknak 100 frt.

A közgyűlés az igazgatóságnak, s az annak élén álló Sápú Sámuel urnak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott meg.

Napi hírek.

— A „debreczeni jogáször“, mely a volt debreczeni ügyvéd egyletnek alakult folytatása, tegnap délelőtt tartotta meg mint ilyen alakuló közgyűlését az ügyvédi kamara helyiségén, hova kevéssel 10 óra után az érdeklődő társulati tagok nagyszámúval — hatvanan — gyűltek össze. — A jelzett jogfolytonosságnál fogva az egybegyűltek üdvözlése mellett Simonffy Sámuel kir. tanácsos, ügyvédi kamara elnök ugyanazon mint a volt debreczeni ügyvéd egylet elnöke — megnyitván az alakuló közgyűlést, a toll vezetésre Gyúgye Józsefet mint ügyvédi egyleti jegyzőt kérte fel. — Aztán kitűzte a jelen közgyűlés két tárgyát az alakulás kérdését, s ennek igenlő eldöntése után a „Jogáször“ tisztujtását. — A Debreczeni jogáször megalakulása egyhangulag kimondatván az egylet tisztikarára beadattak a szavazatok, melyek össze számolásának eredménye az lett, hogy a kör elnökeül Tóth Antal ügyvéd, alelnökül Tóbyy Imre törvénytudó bíró, titkárnál Dr. Pápa Imre ügyvéd s főiskolai h. tanár, gazdálkálalmánchez helyi Mór, pénztárnokul végre Kovács József ügyvéd megválasztattak. — A közgyűlés az elnökört a küldöttégek odajárt az alatt a választmányra is beadattak a szavazatok, melynek eredménye a következő: Választmányi tagokul megválasztattak: Beke Mihály, Ferenczy Aladár, Dr. Koményi Mór, Dr. Kola János, Kovács Sándor, Dr. Schéer Benó, — Simonffy Antal, Simonffy Sámuel, Szilágyi Károly és Takács Ferenc. — Az időközben megérkezett elnök Tóth Antal a bizalomért,

mely őt kartársai bizalmából ezen új és így szenge társulat elnökévé választá köszönetet mondva és előre haladott korára hivatkozással a tagok támogatását kérve, a közgyűlést berekesztette; mely a kamarai és jogáször választmányi kivételével, kik a szervezkedés megbeszélésére zártulással alakultak szép reménnyel oszlott el, anélkül, hogy valakinek eszébe jutott volna a volt debreczeni ügyvéd egylet lelépett elnökének hasznos és buzgó működéséért köszönetet mondani. Reméljük, hogy a jogász kör e mulasztást legelső alkalommal helyrehozza.

— Szilágyi Áron és Budenz József, kik Lugossy József temetésén mint a magy. tud. akadémiá küldöttei vettek részt, a ma déli vonattal elutaztak városunkból. Az indóházhoz számos kollegiumi tanár kikísérte a nagyevű tudós férfiakat.

— Eljegyzés. Dömök Béla helybeli ifjú kereskedő tegnap eljegyezte Antalt Antal szilégymegyei földbirtokos kedves szeretetre méltó szép leányát Annát a kisasszonyt.

— Városi közgyűlés fog tartatni f. hó 13-án csütörtökön a városháza nagyteremben.

— A kaszinó jubileuma tegnap délután esendben s sokkal kisebb részvétellel folyt le, mint a minőt maga a jubileum megérdemelt volna. — Különben az egész ünneplésnek valami kimagaslóbb pontja nem volt. A csinosan díszített nagyteremben gyűlt össze a hallgatóság, s a közgyűlést Szűgyény István elnök nyitotta meg rövid szavakkal, s aztán Szűcs István ur olvasta fel „Casinó története“ című terjedelmes munkáját, melyet alkalmunk volt már ösmertetni. — Végül jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak Szűcs István urnak fáradságos szép munkájáért.

— A sétahangversenyen tegnap ismét nagy közönség keresett szórakozást, s mondhatjuk, hogy talált is. A katonai zenekar Csapk karnagy vezetése alatt precízitással játszott s a műsor is sok tapintattal volt összeállítva. A közönség igen díszes és válogatott volt s a páholyok is egytől egyig mind el voltak foglalva.

— A szinigazgató figyelmébe. (Bekeültetett.) Nagy örömmel fogadtuk a hírt, hogy a kitűnő színművész E. Kovács Gyula ismét körünkbe érkezik több vendégjátékra. A menyiben azonban az első előadás „Othello“ ismét páros bérlőknek esik, dacára, hogy így történt már ez a múlt években is, kérjük az igazgatót, hogy ezuttal a repertoirt megváltoztatni sziveskedjék, s Kovács urat először egy más darabban léptesse fel, s „Othello“ előadását a páratlan napra tegye át. Több páratlan számú bérlő.

— Gyászjelentés. A legmelyelyebb fájdalomtól lesujtva tudatjuk forrón szeretett jó anyánk, anyósunk és nagygyánk öz. dr. BACSÓ BALINTNÉ született Sugár Aloiziának élete 63-dik, özvegysége 29-dik évében, folyó hó 8-kán végelgyengülésben hosszas szenvedés után történt esend elhunytát. A boldogult hült tetemei folyó hó 10 kén, délután 1/4 órakor, a hatvan-utcai 1444-dik számú háztól, a ref. nagytemplomban tartandó rövid ima után, a hatvan-utcai sírkertbe fognak örök nyugalomra tetetni. Mely végtisztességtételre rokonainkat, barátainkat ösmerőseinket bánatos szívvel meghívjuk. Debreczen, 1884. mártius 8. Bacsó Ferenc és neje Székes Teréz, Ferenc, Dezső és Jenő gyermekekkel; Bacsó Piroksa és férje Konecz Elek; Bacsó Balint és neje Jeney Emilia; Gyula gyermekekkel; Bacsó Pál Margit, és Pál gyermekeivel; Bacsó István, Bacsó Péter.

— „Rip van Winkle“ új operette szerdán kerül először színre színpadunkon. Ez operette zenéjét Planquett a „Kornel-lei harangok“ szerzője írta. Az előadásra előjegyzéseket elfogadnak a színházi pénztárnál.

— Borászati felolvasás. Plohár Pál borászati és szőlőszeti vándortanárs ismét látogatásával tisztelet meg városunkat, s f. hó 15-én délután az új szőlők beültetéséről és metszéséről felolvasását fog tartani; 17-én pedig az eladottaknak gyakorlati kivételét is bemutatja.

— Egy jó házból való fiú, ki jó iskolai bizonyítványokkal rendelkezik, a „Debr.-Ellenőr“ könyvnyomdájában tanulól felvétetik. Értekezhetni a nyomdai művezetővel.

— A királyné utazása. Mint most már véglegesen meg van állapítva, Erzsébet királyné fivérével, Lajos bajor herceggel és leányával, Mária Valéria főhercegnővel vasárnap, márcz. 16-án indul el Bécsből Wiesbadenbe. Ő Felsőge kíséretében lesznek: Nopcsa báró főudvarmester, Majláth kisasszony, Kornis Mária grófnő, dr. Widerhofer, Feilálik kormánytanácsos. Az egész uti társaság 20—22 tagból fog állani. A királyné Hohenems grófnő név alatt utazik a „Vier Jahreszeiten“ szállodában fog lakni. Wiesbadenből kisebb-nagyobb kirándulásokot fog tenni Heidelbergába és MajnaiFrankfurtba. Távolléte egy havi időre van tervezve, de meglehet, hogy ez idő 8—10 nappal meghosszabbíthatik.

— Részleges napfogyatkozás lesz f. hó 27-én, mely reggel 6 óra 22 perczkor a keleti hosszúság 8 és az északi szélesség 54 foka alatt, tehát a keleti tengeren veszi kezdetét s 8 óra 4 perczkor reggel a keleti hosszúság 250 s az északi szélesség 86 foka alatt vagis az északi jeges tengeren ér véget. Nagysága igen jelentéktelen, a mennyiben a nap látszólagos átmérőjének csak

147/1000 részét teszi. A fogyatkozás láthatósági köre csak Európának északi vidékeire s a sarki tájakra terjedszedik s így nálunk egészen láthatatlan leend.

A Verhovayék ügye.

A közpénzek elikkasztása és a kauczió nélkül való lapkiadás miatt megindított vizsgálat be van fejezve s dr. Heil Fausztin királyi alügyész már felterjesztette a vádiratát a főügyészség megerősítése alá. A vád Verhovay Gyula, Verhovay Lajos és Wilckens Gyula ellen sikkasztásra szól, melyet a csángók, az Arany-szobor és szabadság-szobor czéljaira befolyt pénzek jogtalan eltulajdonítása által követtek el, továbbá Verhovay Gyula ellen a hipotekauzió szülő törvény kétszeri megsértésére. A terjedelmes indoklás részletesen fejti ki a fobb vonásaiban sokszor elmondott esetet s vádoltak vallomásából és a vizsgálati adatokból konstatálja, hogy az idegen pénzeket saját üzleti és magáncéljaira használták fel.

Verhovay Gyulát illetőleg előadja a vádlevél, hogy a Wilckens-czeggel kötött egyezmény értelmében ő e czégtől havi 740 frtot kapott szerkesztési költségekre s viszont meghatalmazta a czéget, hogy a postautalványokkal a lap számára érkező pénzt vegye át és a lap javára számolja el; már ezzel is lehetővé tette, hogy a jótékony czélú pénzeket üzleti célokra használtassanak, mert tudnia kellett, hogy ilyen pénzek is érkeznek és nem tett ezekre nézve kivételt. Verhovay Gyulának azt az állítását, hogy ő, kisé a lapon is ideális módon, nem törődött a lap pénzügyeivel, egészen a szerkesztésnek akart élni, a vádlevél a tényekkel ellenkezően nyilvánítja, az említett egyezmény is azért jött létre, mert Verhovay a lapnak öt-éves évi adósságát nem tudta kifizetni, a nyomda nem akart tovább hitelezni s a ponként érkező utalványokból kapott is aztán pénzt, ez az egyezmény nem volt egyéb mint bíróságon kívüli záloglás. A lapnak Verhovay Lajos által vezetett adminisztrációja folyton dehozzítell küzdött s a vádlevél részletesen kimutatja hónapról hónapra, sőt egyes napokra is a hiányt; a napi postai költségekre stb. gyakran Wilckenstől vettek föl kisebb összegeket; hogy a lap tulajdonosa ezt ne tudta volna, nem lehetséges, mert be van bizonyítva, hogy Verhovay Gyula ponként feljárt a szerkesztőségbe. És mert a pénztárban nem volt, Verhovay Gyulának tudnia kellett, hogy a mégis kifizetett összegek csak az idegen pénzekből valók lehetnek. A Verhovay Lajosnál lefoglalt magánfolyjegyzésekben számos tétel van a magáncélokra kifizetett összegekről, négy tételnél meg van jegyezve, hogy „csángó“

Verhovay Gyula állítása, hogy a pénzkiszárással nem foglalkozott, csak a bíróság felvézetésére van számítva; kihallgatása alatt minden részletben jártasnak bizonyítá

magát, tehát tudnia kellett, hogy a magáncéljaira fölvett pénzek idegen tulajdont képeznek. Ellenmondó nyilatkozatai is erről tanuskodnak; lapjában eleint azt írta, hogy a pénz megvan, sőt 8 százalékra van elhelyezve, mert akkor még nem tudta, hogy a nyomozás az ellenkezőt kiderítette; másnap kijelenté ugyan, hogy a czikk nem tőle ered, de a vizsgálat ennek ellenkezőjét derítette ki. A Péczy Kálmán részére küldött 17 frt 40 krt aug. 20-án vette át s csak a sikkasztások leleplezése után küldött Péczynek 15 frt 40 krt. Kovásznai Kovács Zsigmondtól 50 frtot vett át Szalay Károly kaposvári ügyvéd részére s Szalay állítja ugyan, hogy a pénzt megkapta, de állítása nem felel meg a valóságnak, a vizsgálatnál nem akart Verhovay Gyulára terhelő vallomást tenni s megtagadta az eskü letétét. A budai honvédsir javára Farkas Marika és Andrassy Ferike kisasszonyok még 1881-ben 658 forintot gyűjtöttek és küldtek be s Verhovay csak a vizsgálat alatt küldött a honvédegyletnek 674 frtot, mely összeg nem felel meg annak, hogy a pénz időközben gyümölcsözőleg lett volna elhelyezve. Ez esetre vonatkozólag, ugyiszintén a Szalay Károlyt illető 50 frtra és a Doleschall Gábor által küldött 2 frtra vonatkozólag az ügyészség nem emel azonban vádat, részint mert a pénz megtérült, részint mert Szalay Károly vallomásának nem ad hitelt, részint mert Verhovay Gyula tagadja, hogy a Doleschall Gábor levélét megkapta volna. Ez a vádiratútvány rövid kivonata.

Verhovay Gyula a „Függetlenség“ tegnapi számában a vádirattal szemben Heil Fausztin kir. alügyészt alávaló hazugnak és gaz rágalmazónak nyilvánítja.

Legújabb.

„Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai.

Budapest, márcz. 10. A főrendiház mai ülésén némely megyék kikerekítéséről, a Czacza Saybuschi, Szabadka Bajai, Munkács Beszkidi vasutakról szóló tjavaslatok elfogadta.

Budapest, márcz. 10. A szabadelvű párt, tegnap leleplezte helyiségében a Vizsolyi Gusztáv pártelnök arezképét. Üdvözlő beszédet Móricz Pál tartott, melyre Vizsolyi meghatottan mondott köszönetet.

Lyon, márcz. 10. A vármorségi lak-tanya előtt dynamit töltény felrobbant; egy altiszt halálosan megsebesült.

Felolvasó szerkesztő és kiadó táplalékos VERTESI ARNOLD.
Főmunkatárs: Farczag Vilmos.

Azon betegségek melyeknél a malátakészítmények, Hoff János-féle rendszer, használtattak a következők: köhögés, légszomj, tüdőgyulladás, alvástalanság, elerőtlenedés, ideg, laz, vérszegénység, emésztési zavartalmak. — A használtabb készítmények, malátakivonat, egészségi sör, malátacukor, koncentrált malátakivonat, malátamel-cukorkák. Valamennyi a Hoff János-féle malátakészítmények és rendszere szerint.

Statistika!

SZENVEDŐKNEK becses figyelmébe.

Ezren kik már veszte voltak, ezen gyógyhatásos szernek köszönhetik életüket s örövendenek annak.

Nyilvános köszönőirat.

Egyáltalában a hirdetésekben igen kevés bizalommal lévén, nagyon csekély reményvel kezdtem el az ön malátakészítményeinek a használatát. De képezzék el azon örömet, mely családomban urakodék, midőn az ön Hoff János-féle koncentrált malátakivonatának használatát után már hónapok óta élveztem egészségemet teljesen ismét visszanyertem, mellem oly egészséges a milyen ez előtt még sohasem volt, a köhögés mely folyton gyötört el múlt s már hála istennek egészséges vagyok! Hála köszönetem érte!

Babocs, febr. 22.

STEINER DÁVID.

HOFF János legtöbb fejedelmek udv. szállítója es. kir. tan. arany koronás érdemkereszt, porosz és német rendek lovagjának, Bécs. Graben Bräunerstrasse 8.

Nyilvános köszönőirat

Tek. ur! Ön kitűnő malátakivonati-egészségi sörre igen gyógyhatásos. Tíz havi nehéz betegségem óta pontosan használom, visszanyertem örömet. Mellékeltve küldök 14 frt 60 krt. további 28 palack malátakivonati sörért.

Szeben, április 1882.

TANGL VILMA.

Magas elismerések a Hoff János-féle malátakivonatnak, császárok, királyok és hercegek által.

I. Vilmos német császár: „az ön pompás malátakivonata.“ Ferencz József osztrák császár „örömmel ünnepelem ön ki.“ A királyné anyjának igen jót tesz. A dán király: „gyógyhatást tapasztaltam.“ A meklenburg-szeveri nagyherceg, „elismerésemet.“

Hivatalos gyógyjelentés.

Csász. kir. szab. központi bizottság, stb. Flensburg. A Hoff János-féle malátakivonati egészségi sör egészen kitűnő erősséget szernek bizonyult.

Witige őrnagy, a porosz kóroda képviselője.

Árak: Malátakivonat, egészségi sör I palack 60 kr. 13 pal. 7,26 frt. 28 pal 14,60 frt. 58 pal. 30 frt. 1/2 kilo malátacukor I. 2 frt 40 kr. 1/4 kilo 1 frt 30 kr. II. 1/2 kilo 1 frt 60 kr. 1/4 kilo 90 kr. III. 1/2 kilo 1 frt. 1/4 kilo 60 kr. Malátacukorkák I zacskó 60 kr. 30 és 15 kr. Malátakivonat I üveg 1 frt 12, kisebb 70 kr. — Gyermekek táplálékául szíri. Egy malátacukor 1 üveg 90 és 50 kr. 2 frton a föl semmi sem szíri. Az első valódi Hoff János-féle nyakadók malátacukorkák kék papírral vannak. Vevésnél csakis ilyenek kérendők.

Főraktár Debreczen: Csanak József fűszerk., továbbá Rickl József Zelmos Gereby Fülöp és Varga Lajos urnaknál. Nyiregyháza: Koranyi Imre gyógy. Nagyvárad: Jankó Antal. Nagy-Károly: Ujházy István, Kaufmann Jakab, N-Bánya: Ifj. Orosz István. Szatmár: Jakó Mihály. Zilah: öz. Weisz Sámuelné. H-Böszörmény: Deugyei László továbbá az ország minden nevezetesebb gyógyszerüzében.

Fűszer, anyag és festék üzlet.

Jutányos
árak.

Debreczen, főté 7. szám alatt.

Teljes mér-
ték.

Uj

Első debreczeni új kávé pörköldé.

Első borbély és kávé pörköldé.

Az „Areny” Birká”-val szemben.

Raktár mindennemű vetemény magvakból.

fűszer-, anyag- és festék-kereskedésnek

nevezhető

a most berendezett és minden igénynek megfelelő
üzlet, mely a főtéren, az

„ABANY BIKÁ” szállodával szemben

RECHTNITZ FRIGYES BODOG

ELŐBB

O R M Ó S G Á B O R

czég alatt a n. é. közönség részére nyitvatott. Minden

fent megnevezett szakmába vágó cikkek,

naponta friss élesztő,

vetemény magvak t. cz. gazdák részére stb.

jutányos árak mellett

raktáron

tartatnak.

Gyors és pontos
kiszolgálás.

Hajdu-ház Csáthy boltja mellett.

Legjobb mino-
ségű árak.

Szöllővesszők minden fajban.